

Antoni Serra

"...va mostrar-li el llavi leporí amb la mateixa satisfacció que li hauria proporcionat treure una pistola en una galeria d'art"

Graham Greene.

Benvolguts peus plans: No sé si és a causa del miracle de Fàtima, aquell que va fer que el rusos es convertissin, és clar o si perquè Déu Nostre Senyor és del tot misericordiós respecte a l'adversitat...

El cert i segur és que el espanyols, habitants sistemàtics i perennes (com la fulla) de l'anti-Barataria (ai, amic

I ara, diuen, ha fet cent anys del naixement de Burnett. Caldrà llegir, altra cop, *Nobody Lives Forever?* Vostès ja m'entenien.) Així, ¿com es poden produir aquests fenòmens paranormals? No ho sabem. Perquè el film de Tuttle, de l'any 1942, es titula originàriament *This Gun for Hire* i fa referència, traduït molt lliurement, a una arma de foc de lloguer o per a llogar, o cosa semblant. I la novel·la de Greene, segons les tres edicions que hi ha a la meua biblioteca (una d'anglesa, l'altra castellana i la tercera, catalana), es titulen *A gun for sale*, *Una pistola en venta* i, finalment, *Una pistola a sou*. Així que ja m'explicaran vostès el "rocambolesco" canvi vers el

tel·ligència narrativa en imatges de Tuttle, va donar pas a una magnífica pel·lícula, diria més encara: a una de les més excitants històries filmiques de tots els temps. No hi sobra res, a la pel·lícula. El llenguatge és dur, directe, fred. La imatge —la successió d'imatges, frenètiques fins i tot en la lentitud del no-res quan es dissol en el tot-absolut— té força i ritme intern, amb la ferotgia pròpia del ventrell en estat catalèptic del trencat en darrer grau. I al mateix temps que l'atmosfera filmica es desfà en violència, vet aquí la màgia, sorgeix el sentit de la tendresa en estat primari: el botxí (Raven) acaba per enamorar-se de la víctima (Anne Crowder).

¿Què es pot demanar més en el món del cel·luloide?

Doncs, creieu-me, encara hi ha més elements suggestius: una magnífica, i sobria, interpretació de Veronica Lake (una de les rosses més genials, malgrat mister Hitchcock no se'n recordàs, d'ella, amb el seu insuperable *peek-a-boo-bang*) i una de les primeres intervencions d'aquell home de mel i sucre que faria *Shane* anys després, però que en el film de Tuttle exhibeix —per primera, darrera i única vegada?— el talent d'un gran actor, sobri, contingut i ajustat a les necessitats del personatge. Sí, certament: em refereix a Alan Ladd. Lake i Ladd, la doble ela (per casualitat?), són l'atractiu indiscutible del film, més que no Robert Preston, en el paper de policia crèdul (i fidel a l'ordre establert) i que a mi em deixa indiferent.

Sancho, tu que vares fer la guerra de les bubotes amb Tirant!, li endiu-menjaren com a títol *El cuervo* a la pel·lícula de Frank Tuttle, basada en la novel·la de Graham Greene i guió, excel·lent, d'Albert Maltz i W. R. Burnett (perdonin el parèntesi, per altra part obligat: qui no ha llegit *Little Men*, *Big World* i, fins i tot, *High Sierra*? Exacte, Burnett és prou valuós entre els grans de la novel·lística de tots els temps, ¿per què imaginau que John Huston li va dirigir, al senyor William Riley, *The Asphalt Jungle*?

corb de Poe, perquè imagin que no seria un rat-penat de Zaplana (al qual sempre jo confonc amb Ledesma Ramos, i no sé ben bé per què).

De fet, *Una pistola a sou* em sembla la traducció més aproximada al títol anglès, i Jaume Fuster i jo coincidim plenament en aquest sentit; és una de les grans obres de Greene, una de les millors entre la novel·lística contemporània (Chandler, Hammett, Williams, McCoy, Thompson, Cain, Burnett) i que, gràcies a la in-

This Gun for Hire (mal anomenat *El cuervo*) és un petit univers d'organització interna —trama, guió, direcció— quasi bé perfecte.

Només el va superar Déu, a aquest univers, quan va arribar al vuitè dia i va crear, no sabem si per avoriment, el sisè manament: no fornicaràs. Amb el sisè va entrar a l'univers la disbauxa. O sia, la promiscuitat. Per tant, Tuttle, Greene i *Una pistola a sou*. La perfecció, en blanc i negre. Tot seguit, s'inicià el Gran Diluvi. □